

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه الزهراء (س)

دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی

پایان نامه

جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد

رشته تربیت بدنی و علوم ورزشی گرایش رفتار حرکتی

عنوان :

نقش برخی ویژگی های فردی و خانوادگی در پیش بینی تبحر حرکتی و سطح
فعالیت بدنی دختران 7 ساله شهر کامیاران

استاد راهنما

دکتر افخم دانشفر

استاد مشاور

دکتر معصومه شجاعی

دانشجو

سمیه کاظمی

اسفند ماه 1391

کلیه دستاوردهای این تحقیق متعلق به دانشگاه الزهراء (س) است.

تقدیم به :

ذات پاک الله

به فرشتگان هستی ام پدر و مادرم
که با تابش جان بخششان، دریای بی کران محبت را نثارم کردند و بلندی حضورشان تجلی
آرامش و مهر است و خواهر و برادر عزیزم.

به یاران و حامیان مهربانم برادر و خواهرم
که موفقیت و سرفرازیشان آرزوی قلبیم است.

به همراه و همسفر زندگی همسرم
که حضورش مایه‌ی دلگرمی و همواره تشویق و همیاری‌های بی دریغش، که نمودی از ایثار
و محبت بی کران اوست، راه گشای ناهمواری‌های تحصیلم بوده است.

تقدیم و سپاس

از استاد عالیقدر سرکار خانم دکتر افخم دانشفر که در تمام مراحل کار همواره با دقت نظر و رهنمودهای ارزشمندشان راهنما و راه‌گشای طول تحقیقم بوده‌اند و مسیر علمی مرا جهت بخشیده‌اند مخلصانه و صادقانه تشکر و قدردانی می‌نمایم.

همچنین از زحمات بی‌شائبه استاد گرانقدرم سرکار خانم دکتر معصومه شجاعی که با راهنمایی‌ها و مساعدت‌های بی‌ریایشان، در هرچه پربارتر شدن پژوهش، مرا یاری و حمایت کردند، خالصانه تشکر و قدردانی می‌نمایم.

چکیده

هدف تحقیق حاضر بررسی نقش برخی ویژگی‌های خانوادگی، سطح فعالیت بدنی والدین، وضعیت اجتماعی- اقتصادی (SES)، تعداد خواهران و برادران و ویژگی فردی شاخص توده بدن کودکان (BMI) در پیش بینی تبحر حرکتی و سطح فعالیت بدنی دختران 7 ساله شهر کامیاران بود. بدین منظور 100 دانش آموز پایه اول از مدارس ابتدایی دخترانه شهرستان کامیاران به صورت تصادفی خوشه‌ای انتخاب شدند. داده‌ها با استفاده از پرسشنامه سطح فعالیت بدنی والدین شارکی، پرسشنامه وضعیت اجتماعی اقتصادی، پرسشنامه سطح فعالیت بدنی کودکان، ویرایش دوم فرم کوتاه آزمون تبحر حرکتی بروینینکس - ازرتسکی (BOT-2) جمع آوری و با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون چند متغیره با سطح معنی داری $P < 0.05$ تجزیه و تحلیل شد. نتایج ضریب همبستگی ارتباط مثبت معنی داری را بین سطح فعالیت بدنی کودکان و والدین، تعداد خواهران و برادران و SES با تبحر حرکتی و ارتباط مثبت معنی داری را بین تبحر حرکتی، سطح فعالیت بدنی والدین و SES با سطح فعالیت بدنی کودکان نشان داد. نتایج تحلیل رگرسیون چندگانه مهم‌ترین پیشگو در تغییرات سطح فعالیت بدنی کودکان را تبحر حرکتی و مهم‌ترین پیشگوها در تغییرات تبحر حرکتی را سطح فعالیت بدنی کودکان و تعداد خواهران و برادران معرفی کرد. بنابراین، به نظر می‌رسد تعداد فرزندان بیشتر نقش موثری در رشد حرکتی کودکان دارد و استفاده از مداخلات مناسب برای افزایش تبحر حرکتی دختران 7 ساله با افزایش سطح فعالیت بدنی آن‌ها همراه خواهد بود.

کلید واژه: تبحر حرکتی، خانواده، سطح فعالیت بدنی، وضعیت اجتماعی- اقتصادی، شاخص توده بدن، کودکان

فهرست عناوین صفحه

فصل اول: کلیات تحقیق 1

1-1- مقدمه 2

2-2- بیان مسئله 3

3-3- ضرورت و اهمیت تحقیق 5

4-4- اهداف تحقیق 6

1-4-1- هدف کلی 6

2-4-1- اهداف اختصاصی 6

5-5-1- فرضیه های تحقیق 7

6-6-1- پیش فرض های تحقیق 7

7-7-1- محدوده تحقیق 7

8-8-1- محدودیت های تحقیق 8

9-9-1- تعریف عملیاتی واژه ها و اصطلاحات 8

فصل دوم : مبانی نظری و پیشینه تحقیق 9

1-2- مقدمه 10

2-2- مبانی نظری 10

3-2- ضرورت فعالیت بدنی 10

4-2- توانایی های جسمانی 11

5-2- فعالیت بدنی 12

1-5-2- اهمیت فعالیت بدنی 12

- 12-2-5-2- فواید سلامت جسمانی برای کودکان برای بزرگسالان..... 12
- 12-3-5-2- فواید سلامت ذهنی و روانی 12
- 13-4-5-2- عوامل محیطی و رفتاری 13
- 14-5-2-5- عوامل روانی – اجتماعی و نژادی 14
- 15-6-5-2- عوامل مؤثر بر سطح فعالیت بدنی کودکان 15
- 16-7-5-2- فعالیت بدنی به عنوان یک زمینه از زندگی خانواده 16
- 16-6-2- اهمیت رشد مهارت های حرکتی 16
- 17-7-2- مهارت های حرکتی بنیادی 17
- 18-8-2- ارزیابی مهارت های حرکتی بنیادی 18
- 19-9-2- سطح فعالیت بدنی والدین 19
- 19-10-2- نقش الگو سازی 19
- 20-11-2- منابع حمایت اجتماعی 20
- 21-12-2- طبقه ی اجتماعی 21
- 21-13-2- فشار یا حمایت 21
- 22-14-2- نقش خانواده و فعالیت بدنی فرزندان..... 22
- 23-15-2- افزایش حمایت اجتماعی برای فعالیت بدنی 23
- 23-16-2- وضعیت اجتماعی – اقتصادی (SES)..... 23
- 25-17-2- ترکیب بدن 25
- 26-18-2- پیشینه پژوهش 26
- 26-1-18-2- ارتباط بین تبحر حرکتی ، شاخص توده بدن سطح فعالیت بدنی کودکان..... 26
- 26-2-18-2- ارتباط بین وضعیت اجتماعی-اقتصادی و سطح فعالیت بدنی کودکان..... 34

36 ارتباط سطح فعالیت بدنی کودکان با سطح فعالیت بدنی والدین
37 ارتباط خواهران و برادران و همسالان با فعالیت بدنی
37 جمع بندی نتایج مطالعات گذشته
39 فصل سوم: روش شناسی
40 1-3- مقدمه
40 2-3- روش تحقیق
45 3-3- شرکت کننده ها
40 4-3- متغیرها
40 1-4-3- متغیر پیشگو
40 2-4-3- متغیر ملاک
41 5-3- ابزار
41 1-5-3- پرسشنامه سطح فعالیت بدنی والدین
41 2-5-3- پرسشنامه وضعیت اجتماعی - اقتصادی
42 3-5-3- پرسشنامه سطح فعالیت بدنی کودکان (PAQ-C)
43 1-3-5-3- محاسبه نمره نهایی فعالیت بدنی (PAQ-C)
43 4-5-3- سنجش ترکیب بدنی
43 5-5-3- فرم کوتاه آزمون تبحر حرکتی بروینینکز - ازر تسکی (BOT-2)
44 1-5-5-3- ابزارهای مورد نیاز آزمون
44 6-3- شیوهی اجرای آزمون
45 7-3- روشهای آماری
46 فصل چهارم: یافته‌های تحقیق

47	1-4- مقدمه
47	2-4- تحلیل توصیفی
47	1-2-4- تحلیل توصیفی مربوط به میزان تبحر حرکتی، فعالیت بدنی، شاخص توده بدن
49	2-2-4- تحلیل توصیفی مربوط به ویژگی های خانوادگی
51	3-4- تحلیل استنباطی
52	1-3-4- آزمون فرضیه های تحقیق
62	فصل پنجم : بحث و نتیجه گیری
63	1-5- مقدمه
64	2-5- بحث
68	3-5- نتیجه گیری
69	4-5- پیشنهادات کاربردی
69	5-5- پیشنهادهای پژوهشی
70	منابع
77	پیوست ها
78	فرم رضایت نامه
79	پرسشنامه سطح فعالیت بدنی والدین
80	پرسشنامه وضعیت اجتماعی-اقتصادی
81	پرسشنامه سطح فعالیت بدنی کودکان

فهرست جداول	صفحه
جدول 1-2. نقش والدین و مراقبان سلامتی و بهداشت در فعالیت بدنی	20
جدول 1-4. توزیع درصد فراوانی مربوط به سطح تحصیلات پدر و مادر	50
جدول 2-4. توزیع درصد فراوانی مربوط به سطح تحصیلات پدر و مادر	51
جدول 3-4. ضریب همبستگی پیرسون سطح فعالیت بدنی والدین با تبحر حرکتی	52
جدول 4-4. ضریب همبستگی پیرسون بین وضعیت اجتماعی اقتصادی با تبحر حرکتی	53
جدول 5-4. ضریب همبستگی پیرسون بین تعداد خواهر و برادر با تبحر حرکتی	53
جدول 6-4. ضریب همبستگی پیرسون بین شاخص توده بدن کودکان با تبحر حرکتی	54
جدول 7-4. آزمون کولموگروف اسمیرنف برای طبیعی بودن داده‌ها	55
جدول 8-4. همبستگی‌های بینابینی	56
جدول 9-4. جدول خلاصه	57
جدول 10-4. جدول ANOVA	57
جدول 11-4. ضرایب استاندارد	58
جدول 12-4. خلاصه مدل	60
جدول 13-4. جدول ANOVA	60
جدول 14-4. ضرایب استاندارد	61

فهرست شکل ها صفحه

- شکل 3-1. خرده آزمون های فرم کوتاه BOT-2 44
- شکل 4-1. توزیع درصد فراوانی میزان تبحر حرکتی کودکان 47
- شکل 4-2. توزیع درصد فراوانی میزان فعالیت بدنی کودکان 48
- شکل 4-3. توزیع درصد فراوانی شاخص توده بدن 48
- شکل 4-4. توزیع درصد فراوانی تعداد خواهر و برادر دختران 49
- شکل 4-5. توزیع درصد فراوانی مربوط به وضعیت اجتماعی - اقتصادی 49
- شکل 4-6. توزیع درصد فراوانی مربوط به سطح درآمد خانواده ها 51

فصل اول

کلیات تحقیق

رشد حرکتی، فرایندی است که کودک طی آن الگوهای حرکتی و مهارت های حرکتی را فرا می گیرد و با تعدیل مداوم مبتنی بر تعامل این عوامل مشخص می شود: (1) فرایند بالندگی عصب عضلانی، که احتمالاً به طور ژنتیک تنظیم می شود. (2) مشخصات نمو و بلوغ کودک (مانند اندازه و ترکیب بدن) (3) آثار باقی مانده ی تجارب حرکتی قبلی. (4) تجارب حرکتی جدید (20). یافته های علمی در زمینه های مختلف نشان می دهند که حمایت از رشد و تکامل اولیه کودک، او را برای یادگیری بیشتر و موفقیت در مراحل بعدی زندگی آماده می کند. از آنجا که اکثر تغییر و تحولات فرد در دوران کودکی و نوجوانی صورت می گیرد، لذا متخصصان رشد نیز در مطالعه رشد، به این دو دوره توجه بیشتری دارند. فعالیت جسمانی اساس رشد در تمام طول عمر، خصوصاً دوره کودکی و نوجوانی است، اما متأسفانه امروزه با تغییر شیوه زندگی مردم به دلیل پیشرفت تکنولوژی، سکونت در آپارتمان های کوچک، کاهش فضاهای بازی و ورزش، رواج بازی های رایانه ای و غیره شاهد شیوع نشانگان عدم تحرک¹ و افزایش روز افزون مشکلات جسمی و حرکتی به ویژه در سنین پایه هستیم. این نشانگان، مشکلاتی نظیر انواع دردها، بیماری های مزمن، ناهنجاری های جسمی و روحی، چاقی و اختلالات حرکتی، برهم خوردن تناسب اندام و ... را متوجه بشر نموده است که عواقب خطرناکی در زندگی آینده، فعالیت روزانه و رشد حرکتی افراد دارد (14). اگرچه عوامل ژنتیکی و محیطی نقش مهمی را در بروز چاقی ایفا می کنند، لیکن فعالیت بدنی سازمان یافته مهم ترین متغیر پیشگیری از بروز چاقی می باشد (21). در ایران با توجه به مطالعات صورت گرفته، اضافه وزن و چاقی در بین کودکان از معیارهای تعریف شده توسط مراکز بین المللی بالاتر بوده است (10).

مشکلات حرکتی ناشی از کاهش فعالیت بدنی و افزایش سطح چاقی در کودکان باعث افزایش علاقه برای شناسایی عوامل مرتبط با سطح فعالیت بدنی و رشد حرکتی در کودکان شده است. سال های کودکی، مرحله خوبی برای یادگیری مهارت های حرکتی است و بیان می شود که مهم ترین دلیل این امر کسب عادات جدید در این سنین و تداوم آن تا بزرگسالی است (9). بدون شک خانواده یکی از مهم ترین عوامل اثرگذار بر عادات رفتاری فرزندان می باشد. در این میان فعالیت جسمانی یکی از عاداتی است که با والدین ارتباط محسوسی دارد (5). در قرن حاضر مربیان و والدین درباره سطح آمادگی تحصیلی کودکان نگران هستند و این مسأله را با کاهش اولویت فعالیت بدنی و افزایش کار کلاسی و پر اهمیت جلوه دادن تکالیف درسی نشان می دهند (5). اعضای خانواده علاقه مندی کودک نسبت به ورزش را تحت تأثیر قرار می دهند. این کشش و علاقه مندی در درجه اول به نوع ورزشی که والدین انجام می دهند بستگی دارد. تعداد کودکانی که رشته های ورزشی مورد نظر والدین را انتخاب می کنند، بسیار زیادند (16). درآمد خانواده و میزان تحصیلات والدین نیز با شدت فعالیت بدنی مرتبط می باشد. علاوه بر این، انتخاب نوع فعالیت ورزشی و حتی انتخاب یک رشته ورزشی خاص تحت تأثیر عوامل اقتصادی- اجتماعی قرار می گیرد (5).

¹. Couch potato syndrome

بنابراین، برای ترغیب کردن یک شیوه زندگی فعال بین کودکان و نوجوانان یک جامعه، اطلاعات بیشتری از در خصوص عوامل مرتبط با فعالیت بدنی و رشد حرکتی آن جامعه لازم است.

1-2- بیان مسأله

اثر بی‌حرکتی بر سلامتی به خوبی از طریق انجمن خدمات سلامتی و پزشکی پذیرفته شده است؛ به طوری که بر اساس برآورد این انجمن 1/9 میلیون مرگ در سراسر جهان در هر سال با بی‌حرکتی رابطه دارد (43). با این که این موضوع به طور وسیعی از طریق مطالعات بیماری‌های همه‌گیر شناسی در بزرگسالان مورد بررسی قرار می‌گیرد، ولی دقت و رسیدگی قابل توجهی باید به سطوح فعالیت کودکان و نوجوانان شود؛ زیرا تغییر شیوه زندگی فرصت‌های فعالیت آنها را مورد تهدید قرار داده و شیوه‌های بی‌حرکتی جذابی مانند بازی‌های کامپیوتری را ایجاد کرده است. تحقیق فوکس و ریدوچ در سال 2000 در مورد فعالیت بدنی کودکان معلوم می‌دارد کودکانی که فعالیت کافی ندارند، سلامتی حال و آینده آنان بطور جدی در حال آسیب دیدن است (43). به دلیل این که عادت‌های فعالیت بدنی در حین کودکی و نوجوانی شکل می‌گیرند و ممکن است تا بزرگسالی ادامه یابند، مطلوب است که عوامل مرتبط با افزایش سطح فعالیت جسمانی کودکان هر جامعه شناسایی گردند (5).

یک جنبه‌ی مهم مطالعه طی سنین کودکی و نوجوانی بررسی راهکارهای ویژه برای تعیین عواملی است که بر روی تصمیم کودک برای شرکت در فعالیت بدنی اثر می‌گذارد. یکی از این عوامل تعیین کننده ممکن است سطح تبحر در مهارت‌های حرکتی باشد که هنگام شرکت در فعالیت بدنی مورد استفاده قرار می‌گیرد (73). فقدان تبحر در مهارت‌های حرکتی بنیادی سبب می‌شود کودک نسبت به یادگیری مهارت‌های حرکتی و ورزشی بی‌علاقه شود که پیامدهای منفی مستقیمی بر توانایی فرد در انجام مهارت‌های ویژه در مرحله حرکات اختصاصی دارد (88). عملکرد سطوح پیشرفته در دوره حرکات بنیادی به پیشروی موفقیت آمیز یک تکلیف حرکتی خاص از مراحل انتقال، کاربرد و استفاده مادام‌العمر بستگی دارد (19). به طوری که کودکان دارای تبحر در مهارت‌های حرکتی بنیادی در دامنه وسیعی از فعالیت‌های حرکتی و ورزشی شرکت می‌کنند و این فعالیت‌ها را در طول دوران کودکی و نوجوانی حفظ می‌کنند (62، 82). مازاردو در سال 2008 به بررسی ارتباط بین مهارت‌های حرکتی بنیادی و سطح فعالیت بدنی پرداخت و نشان داد که شایستگی و تبحر در مهارت‌های حرکتی بنیادی به طور معنی‌داری با فعالیت بدنی رابطه دارد (62).

فعالیت بدنی معنای گسترده‌تری از ورزش، تمرین و آمادگی جسمانی دارد و به عنوان کلیه‌ی حرکات بدن که از انقباض عضلات اسکلتی ایجاد می‌شود و مصرف انرژی را افزایش می‌دهد، تعریف می‌گردد (71). عوامل محیطی و زیستی بسیاری بر فعالیت بدنی اثر می‌گذارد، یکی از این عوامل زیستی شاخص توده بدن¹ می‌باشد. روتنیاک، اپستین، دورن، جونز و کوندیلیس² در سال 2006 در تحقیقی به بررسی رابطه بین عملکرد حرکتی و فعالیت بدنی

1. Body Mass Index

2. Wrotniak, Epstein, Dorn, Jones, & Kondilis

در کودکان 10-8 ساله پرداختند و نقش شاخص توده بدن و درصد چربی را در این رابطه آزمودند و معلوم داشتند که نتایج عملکرد حرکتی کودکان با زمان صرف شده در فعالیت بدنی رابطه مستقیم و با زمان صرف شده در فعالیت های بدون تحرک و شاخص توده بدن و درصد چربی رابطه معکوس دارد؛ به طوری که کودکان با شاخص توده بدن بیشتر فعالیت کمتری داشته و عملکرد حرکتی شان در مقایسه با کودکان با شاخص توده بدن کمتر، ضعیف تر است (93). مازاردو¹ در سال 2008 نیز به بررسی رابطه بین مهارت های حرکتی بنیادی و سطح فعالیت بدنی در کودکان پایه دوم پرداخت و اظهار کرد، توانایی مهارت های حرکتی بنیادی عاملی توانا برای فراهم ساختن مهارت های مورد نیاز در فعالیت بدنی می باشد؛ به طوری که کودکان ماهر با احتمال بیشتری در فعالیت بدنی موفق اند و همواره به دنبال فرصت هایی برای فعال بودن می باشند. در حالی که کودکان با مهارت حرکتی ضعیف با احتمال کمتری به همان سطح از موفقیت دست می یابند و کمتر در فعالیت بدنی شرکت می کنند (62).

مطالعات تحقیقاتی، اخیراً این فرضیه را که کودکان با مهارت حرکتی بهتر با احتمال بیشتری نسبت به همسالان خود با مهارت حرکتی ضعیف تر در فعالیت بدنی شرکت می کنند را مورد آزمون قرار داده اند. اکثر تحقیقات، رابطه مثبت ضعیف تا متوسطی را بین مهارت حرکتی بنیادی و فعالیت بدنی نشان داده اند (5، 10، 15). همچنین تأثیر حمایت اجتماعی بر روی سطح فعالیت بدنی کودکان و نوجوانان به وسیله مطالعاتی با نتایج متناقض و متفاوت مطالعه و بررسی شده است (5). نقش وضعیت اجتماعی- اقتصادی² به عنوان یک پیش بینی کننده فعالیت بدنی فرزندان هنوز مورد بحث و مناظره می باشد و همچنین با ارتباط فعالیت بدنی والدین- فرزند تعامل دارد همچنین تأثیر حمایت اجتماعی بر روی سطح فعالیت بدنی کودکان و نوجوانان به وسیله مطالعاتی با نتایج متناقض و متفاوت مطالعه و بررسی شده است (5). همچنین بخاطر روشن نبودن اثر تعداد خواهران و برادران بر تبحر حرکتی و فعالیت جسمانی به تحقیقات بیشتر در این زمینه نیازمند می باشد. با چنین تناقضاتی دو سوال مهم به طور کامل پاسخ داده نشده است: این که آیا رابطه ای بین تبحر حرکتی و سطح فعالیت بدنی کودکان وجود دارد؟ کدام یک از متغیر های فردی و خانوادگی پیشگوی مناسب تری برای متغیر های ملاک مورد نظر است؟ این که آیا رابطه ای بین تبحر حرکتی و سطح فعالیت بدنی کودکان وجود دارد؟ کدام یک از متغیر های فردی و خانوادگی پیشگوی مناسب تری برای متغیر های ملاک مورد نظر است؟ بنابراین، در این تحقیق ارتباط بین برخی ویژگی های خانوادگی (سطح فعالیت بدنی والدین، وضعیت اجتماعی- اقتصادی خانواده ها، تعداد خواهران و برادران) و فردی (شاخص توده بدن کودکان) با تبحر حرکتی و سطح فعالیت بدنی دختران 7 ساله شهر کامیاران بررسی - شد.

¹.Mazzardo

².Socio economic status

3-1- ضرورت و اهمیت تحقیق

شناسایی عوامل موثر بر فعالیت بدنی و تناسب اندام برای بهبود سلامت در کودکی مهم است. مطالعات اخیراً این فرضیه را مورد آزمون قرار داده‌اند که کودکان با مهارت‌های حرکتی بهتر در مقایسه با کودکانی که مهارت حرکتی ضعیفی دارند با احتمال بیشتری در فعالیتهای جسمانی شرکت می‌کنند. اکثر تحقیقات رابطه‌ی مثبت ضعیف تا متوسطی را بین مهارت‌های حرکتی بنیادی و سطح فعالیت بدنی ثابت کرده‌اند (71,70,69, 62,42,27). بعضی تحقیقات نیز وجود رابطه‌ای را گزارش نکرده‌اند (73). بر اساس برخی تحقیقات، کودکانی که دارای تبحر حرکتی بالاتری هستند یک درک بالایی از ورزش دارند که منجر به مشارکت بیشتر در فعالیت بدنی و بدست آوردن تناسب اندام در آینده می‌شود. ادراک از شایستگی ورزشی¹ می‌تواند به عنوان یک متغیر کلیدی، باعث افزایش سطح فعالیت بدنی و تناسب اندام شود (26). افزایش تبحر در مهارت‌های حرکتی در میان کودکان و نوجوانان از طریق فعالیت بدنی نقش مهم و بالقوه‌ای در موفقیت و رضایت هنگام شرکت در ورزش و دیگر فعالیتهای جسمانی دارد. افرادی که فاقد مهارت‌های حرکتی بنیادی می‌باشند برای تجربه‌ی یادگیری مهارت‌های توسعه یافته‌تر نا امیدند و از آن محروم می‌شوند. علاقه‌ی آنان نسبت به ورزش و دیگر فعالیت‌ها کاهش می‌یابد. علاوه بر این، پیامد دیگر آن شکست عمومی یا مورد تمسخر قرار گرفتن از جانب همسالان می‌باشد. در نتیجه تمایل آنان برای دوری از شرکت در ورزش‌های سازمان یافته و شانس داشتن شیوه‌ی زندگی فعال‌تر را کاهش می‌دهد (93). بنابراین تناقض‌ها به خوبی بیان نشده است، خصوصاً در مورد وضعیت اجتماعی اقتصادی و شاخص توده بدن، با وجود چنین تناقض‌هایی در یافته‌ها به دلیل استفاده از طرح‌های پژوهشی مختلف، روش‌های متفاوت ارزیابی مهارت حرکتی و سطح فعالیت بدنی، استفاده از گروه‌های سنی مختلف و عدم اعتبار بعضی از روش‌های ارزیابی مهارت‌های حرکتی و نیز فعالیت بدنی، انجام این تحقیق به منظور افزایش آگاهی در مورد عوامل مرتبط و مؤثر در جهت افزایش شرکت کودکان در فعالیت بدنی ضروری می‌باشد. علاوه بر این، با توجه به بالاتر بودن اضافه وزن و چاقی کودکان خصوصاً دختران ایرانی نسبت به معیارهای بین‌المللی (65) ضعف مهارت‌های حرکتی آنها نسبت به هنجارهای سنی مربوطه و همچنین کم بودن اطلاعات درباره رابطه بین تبحر حرکتی و سطح فعالیت بدنی در کودکان دوره ابتدایی (65). نارسایی عوامل مرتبط با سطح فعالیت بدنی کودکان ایران از اهمیت زیادی برخوردار است. نقش بالقوه تعامل خواهران و برادران به عنوان یک عامل اثرگذار بر عملکرد و فعالیت کودکان و نوجوانان نیاز به تحقیقات بیشتر دارد. آیا اثر تعداد خواهران و برادران در خانواده بر رشد حرکتی و عملکرد به اندازه نمود و بالیدگی جنسی است؟ این سؤالات و سؤالات مربوط به ساختار خانواده، تعامل خواهران و برادران و تعامل والدین و کودک به عنوان عوامل اثرگذار بر رشد حرکتی و عملکرد نیاز به مطالعه بیشتر دارد (20).

باتوجه به تأثیر غیر قابل انکاری که والدین روی فعالیت بدنی فرزندان دارند، همچنین ارتباط بین درآمد بالای خانواده و میزان تحصیلات بالای والدین با شدت فعالیت بدنی و کاهش علاقه به غیر فعال بودن، برای ترغیب کردن

¹ sports competence

یک شیوه زندگی فعال بین کودکان و جوانان، اطلاعات بیشتری از وضعیت اجتماعی - اقتصادی، فعالیت بدنی، رفتارهای بدون تحرک، میزان فعالیت بدنی والدین و ارتباط بین آن‌ها لازم می‌باشد که در تعداد محدودی از تحقیقات در جوامع دیگر ارتباط معنا داری مشاهده نشده است (5,51,93). با توجه به اثر عوامل فرهنگی - اجتماعی بر متغیرهای مورد بررسی، تحقیق در یک جامعه نیاز به تحقیق در جوامع دیگر را غیر ضروری نمی‌سازد، و در اکثر تحقیقات ارتباط این متغیرها به طور مجزا با متغیر سطح فعالیت بدنی یا تبحر حرکتی بررسی شده است و تاکنون تحقیقی سهم واریانس آن‌ها را در پیش بینی تبحر حرکتی و سطح فعالیت بدنی را مقایسه نکرده است البته اگر مواردی هم وجود دارد محدود می‌باشد (10). در نتیجه بررسی این رابطه در گروه‌های سنی و جنسی متفاوت مانند این تحقیق به منظور گسترش آگاهی و کاربرد آن به منظور افزایش فعالیت بدنی ضروری می‌باشد.

4-1- اهداف تحقیق

1-4-1- هدف کلی

بررسی نقش برخی ویژگی‌های فردی (شاخص توده بدن) و خانوادگی (سطح فعالیت بدنی والدین، وضعیت اجتماعی - اقتصادی خانواده، تعداد خواهران و برادران) در پیش بینی تبحر حرکتی و سطح فعالیت بدنی دختران 7 ساله شهر کامیاران

2-4-1- اهداف اختصاصی

1 - بررسی ارتباط بین متغیرهای خانوادگی سطح فعالیت بدنی والدین، وضعیت اجتماعی - اقتصادی خانواده و تعداد خواهران و برادران با تبحر حرکتی دختران 7 ساله

2- بررسی ارتباط بین متغیرهای خانوادگی سطح فعالیت بدنی والدین، وضعیت اجتماعی - اقتصادی خانواده و تعداد خواهران و برادران با سطح فعالیت بدنی دختران 7 ساله

3- بررسی ارتباط بین متغیرهای فردی شاخص توده بدن، سطح فعالیت بدنی و تبحر حرکتی در دختران 7 ساله

4- تعیین سهم واریانس متغیرهای فردی و خانوادگی در پیش بینی سطح فعالیت بدنی دختران 7 ساله

5- تعیین سهم واریانس متغیرهای فردی و خانوادگی در پیش بینی تبحر حرکتی دختران 7 ساله

1-5- فرضیه های تحقیق

- 1- بین سطح فعالیت بدنی والدین با تبحر حرکتی و سطح فعالیت بدنی دختران 7ساله ارتباط وجود دارد.
- 2- بین وضعیت اجتماعی- اقتصادی خانواده با تبحر حرکتی و سطح فعالیت بدنی دختران 7ساله ارتباط وجود دارد.
- 3- بین تعداد خواهران و برادران با تبحر حرکتی و سطح فعالیت بدنی دختران 7ساله ارتباط وجود دارد.
- 4- بین متغیرهای فردی شاخص توده بدن، تبحر حرکتی و سطح فعالیت بدنی دختران 7ساله ارتباط وجود دارد.
- 5- سطح فعالیت بدنی والدین، وضعیت اجتماعی- اقتصادی، تعداد خواهران و برادران، شاخص توده بدن و تبحر حرکتی متغیرهای مناسبی برای پیش بینی تغییرات سطح فعالیت بدنی در دختران 7ساله هستند.
- 6- سطح فعالیت بدنی والدین، وضعیت اجتماعی- اقتصادی، تعداد خواهران و برادران، شاخص توده بدن و سطح فعالیت بدنی متغیرهای مناسبی برای پیش بینی تغییرات تبحر حرکتی در دختران 7ساله هستند.

1-6- پیش فرض های تحقیق

- 1- پاسخ های ثبت شده توسط والدین به پرسشنامه ها، اطلاعات واقعی و دقیقی درباره ی سطح فعالیت های جسمانی سازمان یافته و فعالیت های بدون تحرک شرکت کننده ها است.
- 2- شرکت کننده ها آزمون تبحر حرکتی را با حداکثر تلاش خود انجام داده اند.
- 3- شرکت کننده ها سوالات پرسشنامه را به درستی درک کرده و با دقت و صداقت به سوالات پاسخ داده اند.

1-7- محدوده تحقیق

- 1- جامعه آماری تحقیق حاضر دانش آموزان 7 ساله ی مدارس ابتدایی دخترانه آموزش و پرورش شهر کامیاران بود.
- 2- سنجش مهارت های حرکتی شرکت کننده ها با استفاده از آزمون تبحر حرکتی بروئینکس- ازر تسکی انجام شد.
- 3- پرسشنامه وضعیت اجتماعی- اقتصادی به شغل پدر و مادر، تحصیلات پدر و مادر و درآمد ماهیانه خانوار محدود شد.

8-1- محدودیت های تحقیق

- 1- عدم کنترل وضعیت بالیدگی و سن زیستی شرکت کننده ها
- 2- عدم کنترل شرایط روانی و انگیزشی شرکت کننده ها به هنگام شرکت در آزمون ها و تکمیل پرسشنامه
- 3- میزان مصرف احتمالی بعضی از داروها، خستگی و تغذیه شرکت کننده ها قبل از آزمون

9-1- تعریف عملیاتی واژه ها و اصطلاحات

سطح فعالیت بدنی: در این تحقیق سطح فعالیت بدنی برحسب میزان فعالیت های جسمانی عادی، سازمان یافته و فعالیت های بی تحرک با استفاده از پرسشنامه های سطح فعالیت بدنی والدین شارکی¹ (79) و پرسشنامه سطح فعالیت بدنی کودکان² (PAQ-C) مورد آزمون قرار گرفت (33).

وضعیت اجتماعی- اقتصادی: توسط پرسشنامه وضعیت اجتماعی اقتصادی (5) که شامل سن کودک، ترتیب تولد، شغل پدر، شغل مادر، تحصیلات مادر، تحصیلات پدر و سطح درآمد ماهیانه می باشد سنجیده شد.

شاخص توده بدن: عدد محاسبه شده توسط فرمول $\frac{\text{وزن } kg}{\text{م(قد)}^2}$ ، می باشد.

تبحر حرکتی: سطح عملکرد فرد در توانایی های حرکتی را تبحر حرکتی می گویند. در این تحقیق منظور از تبحر حرکتی امتیاز حاصل از فرم کوتاه آزمون تبحر حرکتی بروینینکس - ازرتسکی - ویرایش دوم (BOT- 2)³ است (28) که توانایی های قدرت و چابکی، هماهنگی بدن، هماهنگی دستی و کنترل حرکتی ظریف را می سنجد.

¹. Sharkey Physical Activity

². Physical Activity Questionnaire (Elementary School)

³. Brief form of Bruininks-Oseretsky Test of Motor Proficiency